

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

281

Problemy rozwoju regionalnego

Redaktorzy naukowi

Elżbieta Sobczak

Małgorzata Markowska

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2013

Redaktor Wydawnictwa: Barbara Majewska

Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz

Korektor: Barbara Cibis

Łamanie: Beata Mazur

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2013

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-325-0

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	9
Hanna Adamska , Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich – próba oceny	11
Emilia Bogacka , Stan i perspektywy wzrostu bezpieczeństwa publicznego w województwie dolnośląskim.....	19
Ewa Glińska, Ewelina Muszyńska , Kampanie promujące markę „Podlaskie” w opinii mieszkańców województwa mazowieckiego	28
Tomasz Kolakowski , Dynamika i kierunki rozwoju bezpośrednich inwestycji zagranicznych na Dolnym Śląsku.....	36
Alina Kulczyk-Dynowska , Konflikty przestrzenne na przykładzie parku narodowego	48
Florian Kuźnik , Polityka rozwoju metropolitalnego regionu	57
Renata Lisowska , Bariery i stimulatory rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw zlokalizowanych w regionach zmarginalizowanych	74
Marian Maciejuk , Zróżnicowanie samorządu terytorialnego w państwach Unii Europejskiej	85
Magdalena Malucha , Europejska polityka klimatyczna.....	95
Agnieszka Panasiewicz , Zarządzanie ryzykiem jako narzędzie równoważenia rozwoju w skali regionalnej.....	103
Zbigniew Piepiora , Zapobieganie negatywnym konsekwencjom klęsk elementarnych w województwie opolskim – aspekty finansowe	113
Andrzej Raczyk, Sylwia Dolzblasz , Czynniki i bariery rozwoju obszaru pogranicza polsko-niemieckiego w opinii samorządów lokalnych	121
Andrzej Raszkowski , Rankingi marek narodowych na przykładzie raportu Brand Finance	130
Elżbieta Sobczak , Zróżnicowanie struktury pracujących według sektorów intensywności działalności B+R w państwach Unii Europejskiej.....	140
Mariusz E. Sokolowicz , Instytucje a przestrzeń. Przegląd nurtów ekonomii instytucjonalnej w kontekście ich przydatności dla badań procesów rozwoju lokalnego i regionalnego.....	151
Jacek Soltys , Uwarunkowania i dylematy polityki regionalnej na obszarze peryferyjnym województwa pomorskiego	160
Olga Stefko , Możliwości i bariery rozwoju gospodarstw rolniczych i ogrodniczych w Wielkopolsce	169

Ewelina Szczech-Pietkiewicz , Implementacja i realizacja celów spójności terytorialnej w Polsce	178
Jarosław Uglis , Ocena poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego gmin wiejskich województwa wielkopolskiego	187
Agnieszka Zielińska , Współpraca jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi w województwie podkarpackim	198

Summaries

Hanna Adamska , Sustainable development of rural areas – assessment attempt	18
Emilia Bogacka , Public safety state and growth perspectives in Lower Silesia Voivodeship	27
Ewa Glińska, Ewelina Muszyńska , Branding campaigns of Podlaskie in the opinion of Mazovia Voivodeship residents.....	35
Tomasz Kołakowski , Dynamics and directions of FDI in Lower Silesia.....	47
Alina Kulczyk-Dynowska , Spatial conflicts based on the example of a national park.....	56
Florian Kuźnik , Metropolitan policy of a region	73
Renata Lisowska , Stimulants and barriers to the development of small and medium enterprises located in marginalized regions.....	84
Marian Maciejuk , Diversity of local self-government in the European Union member states	94
Magdalena Malucha , European climate policy	102
Agnieszka Panasiewicz , Risk management as a tool for sustainable development on a regional scale.....	112
Zbigniew Piepiora , Preventing of negative consequences of natural disasters in Opole Voivodeship – financial aspects	120
Andrzej Raczyk, Sylwia Dolzblasz , Factors and barriers of development in the Polish-German borderland in the opinion of local self-governments... ..	129
Andrzej Raszkowski , National brands ranking based on brand finance report.....	139
Elżbieta Sobczak , Diversification of workforce structure by R&D activity intensity sectors in EU countries	139
Mariusz E. Sokółowicz , Institutions and territory. Review of institutional economics' strands in the context of their usefulness in the research on local and regional development	150
Jacek Sołtys , Conditions and dilemmas of regional policy in the peripheral area of Pomeranian Voivodeship	159

Olga Stefko , Possibilities and barriers of development in agricultural and horticultural farms in Wielkopolska Voivodeship.....	177
Ewelina Szczech-Pietkiewicz , Implementation and realization of territorial cohesion aims in Poland	186
Jarosław Uglis , Socio-economic development assessment of rural communities in Wielkopolska Voivodeship.....	197
Agnieszka Zielińska , Cooperation between self-government units and NGOs in Podkarpackie Voivodeship.....	206

Magdalena Malucha

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

EUROPEJSKA POLITYKA KLIMATYCZNA

Streszczenie: Unia Europejska bierze aktywnie udział w międzynarodowych negocjacjach dotyczących ochrony klimatu od momentu ich rozpoczęcia. W 1991 roku po raz pierwszy w dokumentach Wspólnoty pojawiła się kwestia redukcji emisji CO₂ i podniesienia efektywności energetycznej. W artykule zaprezentowano cele europejskiej polityki klimatycznej: zmniejszenie emisyjności gospodarki, zwiększenie udziału w wytwarzaniu energii odnawialnych źródeł energii oraz zwiększenie efektywności energetycznej. Przedstawiono również mechanizmy realizacji celów europejskiej polityki klimatycznej.

Słowa kluczowe: polityka klimatyczna, system handlu uprawnieniami, energia odnawialna, efektywność energetyczna.

1. Wstęp

Polityka według Tansey [1957, s. 11] obejmuje szeroki wachlarz sytuacji, w których ludzie kierujący się odmiennymi interesami działają wspólnie, by osiągnąć cele, które ich łączą, i konkurują ze sobą, gdy cele są sprzeczne.

Unia Europejska jest światowym liderem w obszarze działań na rzecz ochrony klimatu od początku lat 90. XX w. Uruchomiono wtedy pierwszy Europejski Program Klimatyczny (2000-2003). Zawarto w nim m.in. definicję kierunku rozwoju polityk sektorowych w zakresie energii, transportu i przemysłu, jak również mechanizmy wspierające, w tym koncepcję handlu emisjami. Drugi Europejski Program Klimatyczny, trwający od 2005 r., miał za zadanie określenie dalszych efektywnych ekonomicznie działań ograniczających emisję. Wypełnienie tego założenia było powiązane z realizacją strategii lizbońskiej w zakresie wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy. W 2007 r. ogłoszono tzw. pakiet klimatyczno-energetyczny, określający cele polityki UE na tym obszarze do 2020 r.

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie najnowszej polityki klimatycznej (2013-2020) poprzez prezentację założeń europejskiej polityki klimatycznej oraz przedstawienie podstawowych mechanizmów osiągania tych celów.

2. Cele europejskiej polityki klimatycznej

Celem głównym polityki klimatycznej jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych: dwutlenku węgla (CO_2), podtlenku azotu (N_2O) i perfluorowęglowodorów (PFC) do 2020 r. o 20% z poziomem z 1990 r. Sposoby osiągnięcia tego celu prowadzą się przede wszystkim do:

1. Zmniejszenie emisyjności gospodarki, a zwłaszcza takich działań, jak: energetyka, transport (w tym także lotniczy), rolnictwo (zastosowanie nowoczesnych technologii niskoemisyjnych i składowanie CO_2 pod ziemią). Zaproponowano, by w UE zredukować do 2020 r. emisję gazów cieplarnianych o co najmniej 20% (z opcją 30% redukcji, o ile w tym zakresie zostaną zawarte stosowne porozumienia międzynarodowe) w stosunku do poziomu emisji z 1990 r., pod warunkiem, że inne kraje rozwijające się wniosą wkład na miarę swoich możliwości redukcyjnych. W przypadku ograniczenia emisji z transportu zasugerowano: ograniczenie emisji gazów cieplarnianych pochodzących z drogowego i wodnego transportu towarowego, objęcie transportu lotniczego EU ETS (European Union Emissions Trading System), ograniczenie emisji CO_2 w ciągu całego cyklu życia paliw stosowanych w transporcie (przyspieszenie procesu rozwoju biopaliw), uzależnienie podatków związanych z samochodami osobowymi od ich emisji CO_2 . W przypadku redukcji gazów cieplarnianych w pozostałych sektorach zaproponowano działania obejmujące: budynki mieszkalne i handlowe (ograniczenie do 30% zużycia energii na potrzeby budynków), gazy inne niż CO_2 – w celu ograniczenia emisji pozostałych gazów cieplarnianych, których udział w emisjach EU ETS wynosi 17%, zalecono: działania redukujące emisje w rolnictwie i wspieranie sekwestracji biologicznej w gospodarce leśnej, ograniczenie emisji metanu z silników gazowych oraz emisji powstałych przy wydobywaniu węgla, ropy naftowej i gazu ziemnego lub włączenie ich do EU ETS, redukcję emisji podtlenku azotu z procesów spalania oraz objęcie emisji pochodzących z dużych instalacji objętych EU ETS. Kolejnym działaniem podjętym w ramach polityki klimatycznej jest stworzenie ram prawnych do składowania w formacjach geologicznych CO_2 pochodzącego ze spalania paliw kopalnych oraz rozpoczęcie stosowania bezpiecznej dla środowiska strategii, polegającej na wychwytywaniu dwutlenku węgla i jego geologicznym składowaniu (CCS – *Carbon capture and storage*) obejmującej konstrukcję w Europie 12 demonstracyjnych obiektów przemysłowych do 2015 r. [Baran, Janik, Ryszko 2011, s. 101].

2. Zwiększenie udziału źródeł energii w wytwarzaniu energii odnawialnej i stosowanie technik kogeneracyjnych. Odnawialne źródła energii (OZE) w ustawie Prawo energetyczne [Ustawa 1997] zdefiniowano jako: „Źródła wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także z biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych”. Celem Rady Europejskiej jest zwiększenie udziału energii odnawialnej

w konsumpcji finalnej energii do 20%. Projekt dyrektywy 2009/28/WE [Dyrektywa 2009/28/WE] ustanawia zasady związane z certyfikacją energii, procedurami administracyjnymi oraz priorytetowymi przyłączeniami do sieci energetycznej instalacji wykorzystujących energię pochodzącą ze źródeł odnawialnych. Określa kryteria zrównoważonego rozwoju biopaliw. Projekt dopuszcza również zaliczenie z OZE, wyprodukowanej w innych krajach UE i państwach spoza Unii, do bilansu danego kraju, pod warunkiem spożytkowania jej we wspólnocie oraz posiadania przez nią gwarancji pochodzenia [Kielichowska 2009]. W roku 2010 udział energii odnawialnej w konsumpcji finalnej energii w UE wynosi 10,5% i aby osiągnąć cel, 20% energii odnawialnej, powinien wzrastać w UE średnio o 1% na rok. Wymaga to podjęcia szeregu nowych inwestycji i wykorzystania różnych form energii odnawialnej, w tym form mieszanych, a zwłaszcza rozwijania technologii niskoemisyjnych. Zalety źródeł odnawialnych to: brak destruktywnego oddziaływania na środowisko, oszczędność paliw, duże zasoby stale odnawianej energii, możliwość pracy poprzez sieć wydzieloną. W odnawialnych źródłach energii stosowana jest kogeneracja. Kogeneracja oznacza jednocześnie wytwarzanie energii elektrycznej i ciepłej. Główną zaletą w stosunku do tradycyjnego wytwarzania energii w rozdzielnych procesach jest ponowne użycie ciepła w zintegrowanym procesie wytwarzania energii. Kogeneracja pozwala na zaoszczędzenie nawet 30% energii pierwotnej i umożliwia uzyskanie obiektywnych, mierzalnych i policzalnych korzyści.

3. Zwiększenie efektywności energetycznej. Efektywność energetyczna, czyli efektywne wykorzystanie energii, ma na celu zmniejszenie ilości energii potrzebnej do dostarczania produktów i usług. Przykładowo izolacja termiczna budynku pozwala na użycie mniejszej ilości energii do jego ogrzewania i chłodzenia. Ze względu na rosnące zagrożenie brakiem energii z jednej strony i niekorzystnymi zmianami klimatycznymi z drugiej, UE przyjęła zobowiązanie zawarte w pakiecie klimatyczno-energetycznym, że do 2020 r. efektywność energetyczna zwiększy się o 20%. Mimo że efektywność energetyczna była przedmiotem zainteresowania od dawna, koncentrowano się głównie na odbiorcach indywidualnych, np. wprowadzono oznaczenia sprzętu AGD, co umożliwia wybór urządzeń energooszczędnych. Do poprawy efektywności zobowiązano także dużych odbiorców. Do zadań służących poprawie sytuacji można więc zaliczyć: izolację instalacji przemysłowych, modernizację oświetlenia, urządzeń wykorzystywanych na potrzeby własne, lokalnych sieci ciepłowniczych i lokalnych źródeł ciepła, a także odzysk energii w pracach przemysłowych.

Reasumując, poprawa efektywności może ograniczyć wydatki na energię rządu setek miliardów euro i zmniejszyć emisję gazów cieplarnianych w UE o prawie 800 mln ton rocznie, może być stymulowana poprzez rozwiązania legislacyjne i edukacyjne, zwłaszcza w odniesieniu do sektorów transportu, budownictwa i energetyki, a także może być osiągnięta przez wprowadzenie nowych standardów dla produktów, działania na rzecz zmiany wzorców produkcji i konsumpcji [Sadowski 2008, s. 17].

3. Mechanizmy realizacji europejskiej polityki klimatycznej

Unia Europejska prowadzi globalnym wysiłkom zmierzającym do redukcji emisji gazów cieplarnianych, wynikającej z działalności człowieka. Gazy te grożą bowiem niebezpiecznymi zmianami klimatu na świecie. Jednym z podstawowych mechanizmów zmniejszenia emisyjności gospodarki jest wypracowany przez UE wspólnotowy system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (EU ETS), który zaczął funkcjonować na mocy dyrektywy 2003/87/WE z 13 października 2003 r. [Dyrektywa 2003/87/WE] we wszystkich krajach Unii Europejskiej od 2005 r. System został w 2004 r. rozszerzony o mechanizmy elastyczności z protokołu z Kioto: mechanizm wspólnych wdrożeń (JI – *Joint Implementation*) oraz mechanizm czystego rozwoju (CDM – *Clean Development Mechanism*). System ten jest obecnie największym na świecie rynkiem uprawnień do emisji zanieczyszczeń i obejmuje około 12 tys. instalacji. Wyznaczono trzy okresy rozliczeniowe EU ETS: lata 2005-2007 (faza pilotażowa), 2008-2012 (okresy pokrywające się z czasem obowiązywania protokołu z Kioto) oraz 2013-2020 (założona dalsza redukcja emisji gazów cieplarnianych w UE). W pierwszych dwóch okresach uprawnienia przewidziano dla jednego gazu cieplarnianego – CO₂. W ramach systemu ETS w latach 2005-2012 zostały określone limity emisji CO₂ dla pięciu sektorów: elektroenergetyki i ciepłownictwa, rafinerii ropy naftowej, hutnictwa żelaza i stali, przemysłu papierniczego, produkcji materiałów budowlanych. Od 2012 r. obowiązek ten został rozszerzony na operatorów statków powietrznych (dla emisji z lotów kończących się lub rozpoczynających na lotniskach w UE [Dyrektywa... 2008/101/WE]). W trzecim okresie natomiast w niektórych sektorach przemysłu wspólnotowym systemem będą objęte dodatkowo dwa gazy: podtlenek azotu N₂O i perfluorowęglowodory PFC [Dyrektywa... 2009/29/WE].

Zasady funkcjonowania wspólnotowego systemu w trzecim okresie rozliczeniowym zostały określone w dyrektywie 2009/29/WE. Dyrektywa 2009/29/WE dopuszcza wyłączenie z systemu tzw. małych instalacji (o mocy nie większej niż 35 MW i emisji do 25 tys. ton CO₂ z trzech ostatnich lat). W trzecim okresie rozliczeniowym do EU ETS będą włączone instalacje z siedemnastu rodzajów działalności (m.in. produkcja kwasu azotowego, gliksalowego i gliksyloвого, adypinowego, amoniaku, aluminium, produkcja sadzy, produkcja wodoru H₂, węglanu sodowego Na₂CO₃, oraz wodorowęglanu sodu NaHCO₃). Celem emisyjnym trzeciego okresu rozliczeniowego jest zmniejszenie gazów cieplarnianych objętych EU ETS w 2020 roku o 21% w stosunku do emisji z 2005 roku, czyli do wielkości 1720 mln ton. Od 2013 roku liczba alokowanych uprawnień w systemie będzie się zmniejszać każdego roku o stałą wartość 1,74%. Podstawowym sposobem przydziału uprawnień w trzecim okresie rozliczeniowym ma być aukcja. Zgodnie z dyrektywą 2009/29/WE państwa członkowskie określają sposób wykorzystywania dochodów uzyskanych ze sprzedaży uprawnień na aukcji, przy czym co najmniej 50% tych dochodów powinno zostać przeznaczony na zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych.

nianych, adaptację do skutków zmian klimatu, na rozwój energii ze źródeł odnawialnych, pokrycie wydatków administracyjnych związanych z zarządzaniem EU ETS. Przydział uprawnień będzie odbywał się centralnie według planów sektorowych ustalanych centralnie na poziomie UE, przygotowanych przez Komisję Europejską, a nie – jak dotychczas – w ramach narodowych planów alokacji uprawnień. Szacunkowe przydziały uprawnień w EU ETS przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Podział uprawnień we wspólnotowym systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych na lata 2013-2020

Rok	Przydzielone nieodpłatnie (mln)	Sprzedane na aukcjach (mln)	Całkowita pula uprawnień bez rezerwy (mln)	Całkowita pula uprawnień z rezerwą	
				ogółem (mln)	w tym przydzielone nieodpłatnie (%)
2013	610	1265	1875	1974	30,90
2014	579	1261	1840	1937	29,89
2015	550	1256	1806	1901	28,93
2016	522	1250	1772	1865	27,99
2017	494	1244	1738	1829	27,01
2018	466	1236	1702	1792	26,00
2019	440	1228	1668	1756	25,06
2020	414	1220	1634	1720	24,07

Źródło: [Smol 2010, s. 8-9].

Przyjęto zasadę stopniowego odchodzenia od większości (70%) bezpłatnego przydziału uprawnień w 2013 roku do nabywania ich w całości na aukcji do 2020 r. Bezpłatne uprawnienia do emisji CO₂ mogą otrzymywać elektrownie, które funkcjonowały w dniu 31.12.2008 r. lub wobec których fizycznie wszczęto proces inwestycyjny przed tą datą. Pozostałe sektory obowiązują zasada stopniowego dochodzenia do nabywania wszystkich uprawnień na aukcji aż do 2027 r. W 2013 r. otrzymują one nieodpłatnie 80% liczby uprawnień, w kolejnych latach liczba ta będzie liniowo zmniejszana aż do osiągnięcia poziomu 30% w 2020 r. i 0% w 2027 r. [Dyduch 2010, s. 167].

Mechanizmem, który wydaje się wspierać rozwój energetyki odnawialnej, a jednocześnie pozwala na tworzenie się jednolitego europejskiego rynku energii elektrycznej jest mechanizm obrotu „zielonymi certyfikatami”. Podstawową cechą systemu zielonych certyfikatów jest oddzielenie „fizycznego rynku energii” od „efektu ekologicznego”, który jest „produkowany” podczas energii z odnawialnych źródeł energii. W systemie zielonych certyfikatów producenci energii odnawialnej otrzymują certyfikat dla każdej uprzednio zdefiniowanej jednostki energii. Wprowadzenie zielonych certyfikatów tworzy dla producentów energii odnawialnej dwa różne rynki: rynek fizycznej energii, na którym muszą oni współzawodniczyć tak jak każ-

dy inny producent energii, oraz rynek zielonych certyfikatów. Popyt na zielone certyfikaty może pochodzić z różnych źródeł. Może być dobrowolnym zapotrzebowaniem odbiorców lub może być wymuszony przez rząd na konsumentach energii bądź innych uczestnikach rynku (producentach, przedsiębiorstwach przesyłu lub dostawcach) poprzez zobowiązanie ich do produkcji, przesyłu, dostawy lub kupna pewnej ilości zielonych certyfikatów. Rząd bądź inna instytucja wyznaczona przez rząd może zagwarantować minimalną cenę bądź stałą cenę, za którą certyfikaty mogą być sprzedawane. Moment generacji zielonych certyfikatów jest tożsamy z momentem wydania świadectw pochodzenia podmiotowi wytwarzającemu energię elektryczną w odnawialnym źródle energii. Zielone certyfikaty nie mają formy materialnej, dowodem jest jedynie zapis elektroniczny w systemie ewidencyjnym rejestru. Są instrumentem bezterminowym, podlegającym umorzeniu na życzenie jego posiadacza. Nominał zielonego certyfikatu wynosi 1 kWh. Rejestracją oraz obrotem certyfikatami wynikającymi z zarejestrowanych świadectw zajmuje się towarowa giełda energii. Prowadzi ona również rynek praw majątkowych, na którym sprzedawane i kupowane są prawa majątkowe do świadectw pochodzenia energii produkowanej ze źródeł odnawialnych lub kogeneracji.

17 maja 2006 r. weszła w życie opracowana przez Komisję Europejską dyrektywa 2006/32/WE w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych. Dyrektywa ta nałożyła na państwa członkowskie obowiązek podjęcia działań ograniczających zużycie energii przez odbiorców końcowych o 1% rocznie przez kolejnych dziewięć lat, poczynając od dnia 1 stycznia 2008 r. Mechanizmem zwiększenia efektywności energetycznej jest system „białych” certyfikatów. Mechanizm ten jest innowacyjnym instrumentem rynkowym, który w sposób systemowy wspiera efektywność energetyczną odbiorców energii. Białe certyfikaty to świadectwa potwierdzające zaoszczędzenie określonej ilości energii w wyniku realizacji inwestycji służących poprawie efektywności energetycznej. Certyfikaty te posiadają prawa majątkowe i są przedmiotem obrotu na towarowej giełdzie energii. System działa w krajach UE – w Polsce, we Włoszech, w Wielkiej Brytanii, Finlandii i Francji. Zasadniczymi elementami systemu są: możliwość obrotu białymi certyfikatami na towarowej giełdzie energii oraz nałożenie obowiązku na grupę podmiotów, które działają na rynku energii (np. przedsiębiorstwa energetyczne sprzedające energię elektryczną, ciepło, gaz lub operatorów systemu dystrybucyjnego, przesyłowego) w zakresie:

- uzyskania określonej ilości oszczędności energii w wyniku przeprowadzenia działań poprawiających efektywność energetyczną lub
- uiszczenie tzw. opłaty zastępczej, tj. formy realizacji obowiązku.

Wywiązanie się z ww. obowiązku uzyskania określonej ilości oszczędności energii polega na przedstawieniu do umorzenia odpowiedniej ilości białych certyfikatów (które opiewają na wymaganą ilość oszczędnej energii). Rozliczanie ww. obowiązku jest dokonywane w większości krajów przez regulatora rynku energetycznego. Jeżeli firma nie wykorzysta swoich certyfikatów, może dokonać ich sprzedaży, co czyni z certyfikatów dodatkowe źródło korzyści finansowej dla przedsiębiorstwa.

4. Wnioski

Trudne cele postawione przez Unię w zakresie polityki klimatycznej mocno oddziałują na funkcjonowanie sektora energetycznego i sektorów zobowiązanych do uczestnictwa w EU ETS. Różnice pomiędzy państwami dotyczą przede wszystkim społecznych i ekonomicznych kosztów walki z globalnym ociepleniem. Za właściwe należy uznać powiązanie polityki klimatycznej z działaniami na rzecz poprawy konkurencyjności gospodarki UE. Pozytywnie na konkurencyjność będzie wpływać osiągnięcie celów redukcyjnych przez oszczędne użytkowanie energii i zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Handel uprawnieniami do emisji zanieczyszczeń służy poprawie kosztów redukcji ponoszonych przez przedsiębiorstwa, świadczy o tym przystąpienie do systemu państw spoza UE. Widząc ambitne działania UE zmierzające do realizacji programów redukcji emisji gazów cieplarnianych, nie będą w stanie bez współpracy reszty świata zrealizować głównego celu polityki klimatycznej. Coraz bardziej żłudne jest to, że rok 2020 będzie rokiem przełomowym. Ten okres jest zdecydowanie za krótki, aby gospodarki mocno zależne od węgla przekształciły aparat wytwórczy na niskowęglowy. Działania UE mogą zatem uniemożliwiać rozwój gospodarek o wysokim nawęgleniu. Program 3×20 to jednak wciąż za mało, a jest już bardzo późno – ścigamy się z kryzysem energetycznym i nieodwracalnymi zmianami klimatu. O ile nie dojdzie do głębokiej depresji światowej gospodarki, kryzys energetyczny uderzy najprawdopodobniej w ciągu kilku lat, a według wielu naukowców zmiany klimatu mogą przekroczyć punkt krytyczny. Nadzieja w tym, że uruchomienie programu inwestycji w odnawialne źródła energii doprowadzi do znacznego postępu, a może przełomu w zakresie wytwarzania i gromadzenia energii ze źródeł odnawialnych.

Literatura

- Baran J., Janik A., Ryszko A., *Handel emisjami w teorii i praktyce*, Wydawnictwo Fachowe CeDeWu. pl, Warszawa 2011.
- Dyduch D., *Ewolucja wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych*, [w:] *Rozwój polityki ekologicznej w Unii Europejskiej i w Polsce*, red. J. Famielec, M. Kożuch, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Kraków 2010.
- Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych na obszarze Wspólnoty i zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE.
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/101/WE z dnia 19 listopada 2008 r. zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE w celu uwzględnienia działalności lotniczej w systemie handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie.
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/29/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE w celu usprawnienia i rozszerzenia wspólnotowego systemu handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE.

Kielichowska I., *Polityka klimatyczna UE a rozwój przedsiębiorstw*, www.e-czytelnia.abrys.pl, 6/2009 (01).

Sadowski M., *Pakiet energetyczno-klimatyczny*, „Aura” 2008, nr 6.

Smol E., *Metodyka wraz z przykładowym obliczeniem limitu krajowej emisji gazów cieplarnianych dla Polski na lata 2013-2020*, KASHUE. KOBIZE, Warszawa 2010.

Tansey S.D., *Nauki polityczne*, Poznań 1957.

Ustawa z dn. 10 kwietnia 1997, Prawo energetyczne, Dz.U. z 1997 nr 54, poz. 348.

EUROPEAN CLIMATE POLICY

Summary: The European Union has been actively involved in international negotiations on the climate change since their launch. The need to consider the reduction of CO₂ emissions and the improvement of energy efficiency appeared in the Community documents for the first time in 1991. The article presents the objectives of the European climate policy: reducing the emissivity of the economy, increasing the share of renewable energy in the production of energy sources and the increase of energy efficiency. It also presents mechanisms for achieving the objectives of European climate policy.

Keywords: climate policy, system powers trading, renewable energy, energy efficiency.